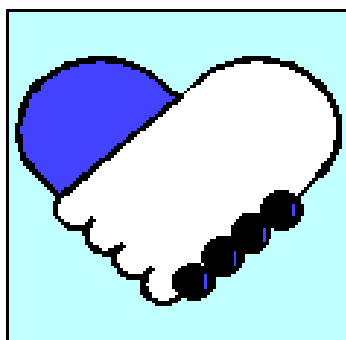

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W 2017 ROKU
PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W
RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE DLA MIASTA I GMINY MROCZA NA
LATA 2016-2022**

Mrocza, marzec 2018 rok

1. KUJAWSKO-POMORSKA NIEBIESKA LINIA

Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia prowadzona przez Biuro Wsparcia Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy Wydziału Polityki Społecznej w Departamencie Spraw Społecznych, Wdrażania Europejskiego Funduszu Europejskiego i Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktualnie obejmuje wsparciem blisko 1,5 miliona mieszkańców na stałe zameldowanych na terenie 122 gmin województwa kujawsko-pomorskiego, posiadających zawarte porozumienia.

W 2017 roku interesanci, czyli osoby potrzebujące pomocy w związku z występowaniem przemocy w rodzinie (w tym zaniedbania i przemocy ekonomicznej), sytuacji konfliktowych oraz zagrożenia przemocą, byli przyjmowani:

- w dni robocze, w godzinach pracy Urzędu Marszałkowskiego w siedzibie Biura, przy ulicy Skłodowskiej-Curie 73 w Toruniu, tel. 56/659 13 99, 56/652 18 25;

- codziennie w godzinach 17.00-21.00-**Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia – Telefoniczne Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, tel. 800 154-030;**

- za pośrednictwem poczty elektronicznej e-mail: niebieskalinia@kujawsko-pomorskie.pl.

Pomoc klientom/interesantom świadczyli:

Konsultanci Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii: 10 osób (codzienna obsługa telefoniczna i osobistego dyżuru w ramach K-P Niebieskiej Linii przez prawnika i psychologa-wyspecjalizowanych w dziedzinie przemocy w rodzinie.

Pracownicy i współpracownicy:

1). Stała umowa zlecenia: zastępstwo procesowe w szczególnych trudnych sytuacjach związanych z przemocą w rodzinie – kancelaria adwokacka;

2). Stała umowa zlecenia: 1 osoba prawnik (mediacje rodzinne), 5 osób-prawników (konsultacje i doradztwo prawne), 5 osób-psychologów (konsultacje, wsparcie psychologiczne, doradztwo, opinie i diagnozy psychologiczne), 4 osoby-psychologowie (terapię psychologiczne);

3). Pracownicy etatowi Biura Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy, finansowani ze środków własnych Urzędu Marszałkowskiego: kierownik Biura, 1 pracownik udzielający porad i konsultacji prawnych wraz z pomocą w konstrukcji pism procesowych(styczeń-kwiecień), 3 osoby- obsługa konferencji, szkoleń, sympozjów z zakresu polityki prorodzinnej, senioralnej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 1 osoba – obsługa administracyjno-kancelaryjna zadania „Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia”;

4). Dyżury prawne w przedstawicielstwach Urzędu Marszałkowskiego i w innych miastach województwa: Bydgoszcz, Włocławek, Grudziądz, Inowrocław, Brodnica, Chełmno – 1 raz (5 godzin) w miesiącu, w każdym punkcie realizowane przez prawnika współpracującego z Biurem lub lokalne kancelarie prawne (stała umowa zlecenia).

Pomoc prawna i psychologiczna udzielana jest bezpłatnie.

W 2017 roku:

- zarejestrowano i poprowadzono 261 (2016r.-324) nowe sprawy osób indywidualnych;

- udzielono 606 (2016r.-948) porad prawnych;

- udzielono 564 (2016r.-487) porad psychologicznych;

- udzielono 383 (2016r.-614) konsultacji terapeutyczno-psychologicznych;

- udzielono 6 (2016r.-7) porad internetowych;

- 6 (2016r.-10) spraw prowadzonych przez kancelarię adwokacką - zastępstwa procesowe przed sądami powszechnymi.

W związku ze znaczną liczbą telefonów anonimowych, nie jest możliwe precyzyjne określenie liczby porad i konsultacji udzielonych mieszkańcom poszczególnych gmin województwa kujawsko-pomorskiego.

Działalność interwencyjna: w trakcie telefonicznych dyżurów codziennie w godzinach pracy urzędu-tel. 56/659 13 99 oraz popołudniowych i wieczornych – tel. 800 154 030), zgłaszane są sytuacje przemocy w rodzinie przez osoby postronne (sąsiedzi, dalsza rodzina lub anonimowa), które są kierowane do sprawdzenia lub interwencji właściwych służb.

Pomoc Prawna udzielana mieszkańcom województwa kujawsko-pomorskiego związana była z występowaniem przemocy w rodzinie, zarówno fizycznej, psychicznej, seksualnej jak i ekonomicznej.

Prowadzone były postępowania sądowe dotyczące szeroko pojętego prawa: cywilnego i karnego (o stosowanie przemocy, o znęcanie się nad rodziną), głównie jednak prawa rodzinnego, tj. zabezpieczenie potrzeb finansowych rodziny (alimentacja, alimentacja zastępcza, przyczynianie się do zaspokojenia potrzeb rodziny), sprawy z zakresu władzy rodzicielskiej (ograniczenie, pozbawienie, zastosowanie przez sąd zarządzeń w trybie art. 109 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego), wnioski o wgląd w sytuację małoletnich dzieci, uregulowanie kontaktów z małoletnimi po rozpadzie rodziny, sprawy spadkowe zabezpieczające potrzeby życiowe osób niesamodzielnych w rodzinie, wnioski o ubezwłasnowolnienie.

Podjęte działania dotyczyły również zastosowania środków prawnych na gruncie prawa karnego (zawiadomienia do prokuratury, wnioski o skierowanie na przymusowe leczenie psychiatryczne bądź odwykowe).

W przeważającej części spraw przyczyną problemów w rodzinie jest występowanie uzależnienia od alkoholu członka rodziny. Przemoc domowa stosowana była również wśród najbliższej rodziny.

Konsultacje psychologiczne: przemoc, jej konsekwencje dla funkcjonowania jednostki i rodziny, praca nad syndromem współuzależnienia oraz jego skutkami dla całej rodziny, konflikty w rodzinie, zaburzenia psychiczne, kryzysy faz rozwojowych u dzieci i młodzieży, nadużycia seksualne. Zapewniono 470 (2016r.-480) godzin sesji terapeutycznych (w tym 120 godzin z uwzględnieniem przemocy seksualnej).

Porady internetowe: dostępne pod adresem e-mail: niebieskalinia@kujawsko-pomorskie.pl udzielane przez specjalistów (prawników, psychologów).

Działalność szkoleniowo-edukacyjna:

1) Szkolenia:

- szkolenie dla funkcjonariuszy Policji- kontynuacja szkoleń rozpoczętych w 2015-2016 roku, (20.02.2017r. Bydgoszcz, 3.03.2017r. Aleksandrów Kujawski, 10.03.2017r. Golub-Dobrzyń, 6.04.2017r. Nakło nad Notecią, 19.04.2017r. -Rypin, 27.04.2017r. Lipno, 25.05.2017r. Sępólno Krajeńskie, 26.05.2017r. Tuchola, 5.06.2017r. Wąbrzeźno. Łącznie udział wzięło 220 (2016r.-162) funkcjonariuszy podległych 13 (2016r.-10) Miejskim i Powiatowym Komendom Policji;
- szkolenie dla pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz specjalistycznych placówek oświatowych pt. „Podejrzenie przemocy domowej wobec dziecka -diagnoza i interwencja” (Toruń, 19.05.2017r.), w którym wzięło udział 38 psychologów i pedagogów pracujących w 13 poradniach psychologiczno-pedagogicznych (zarówno publicznych, jak i niepublicznych);
- szkolenie „Walka z przemocą praktyczne szkolenie dla osób tworzących system przeciwdziałania przemocy w rodzinie,, dedykowane członkom gminnych zespołów interdyscyplinarnych, odbyło się 25-27.10.2017 roku w Brodnicy, szkolenie finansowane z dotacji z budżetu państwa oraz ze środków zarezerwowanych w budżecie województwa kujawsko-pomorskiego -w szkoleniu uczestniczyło 40 osób z 12 gminnych ZI (gminy: Osiek, Jabłonowo Pomorskie, Zbiczno, Bartniczka, Górzno, Brodnica – gminy miejska i wiejska, Świdziebnia, Skrwilno, Golub-Dobrzyń-gminy miejska i wiejska, Książki);
- szkolenie dla trenerów programu „Bez przemocy. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie”, Toruń, 9-13.10.2017r., w szkoleniu uczestniczyło 14 osób (7 par trenerskich);

2) Warsztaty i konferencje:

- zorganizowanie w ramach projektu „Monitorowanie zjawiska oraz przeciwdziałanie niekorzystnym wpływom alternatywnych ruchów religijnych na życie mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego” IX Toruńskiego Sympozjum poświęconego Alternatywnym Ruchom Religijnym i Religiom pt. „Przemoc w religiach, sektach i nowych ruchach religijnych” – podobnie jak w latach ubiegłych współorganizowane z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu (Wydział Teologiczny), odbyło się 25 października 2017r.;
- Superwizja dla konsultantów obsługujących Kujawsko-Pomorską „Niebieską Linie” - zgodnie z rekomendacją Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Toruń, 25 listopada 2017r.);
- Superwizja dla członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych - w 10 spotkaniach uczestniczyło 92 osoby z 16 gminnych ZI;

3) Dotacja dla UMK (monitorowanie zjawiska oraz przeciwdziałanie niekorzystnym wpływom sekt na życie mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego), w ramach której prowadzone są dyżury specjalisty dla osób doznających przemocy ze strony sekt i ich rodzin;

4) Prowadzenie strony internetowej informującej o bieżącej działalności Biura Wsparcia Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy oraz o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie w województwie, także w ramach Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii;

5) Organizacja i udział w kampaniach społecznych dotyczących zjawiska przemocy:

- organizacja kampanii przeciwko przemocy w rodzinie pod hasłem: „Nie poddawaj się przemocy – reaguj”, która trwała w okresie 11-20.12.2017r. W ramach kampanii wyprodukowano 2 spoty informacyjne poświęcone zjawisku przemocy ekonomicznej i przemocy wobec osób niesamodzielnych. Następnie wyemitowano je na antenie rozgłośni Polskiego Radia – Regionalnej Rozgłośni w Bydgoszczy „Polskie Radio Pomorza i Kujaw” (łącznie 210 emisji);

- udział w kampanii „Biała Wstążka” (kampania przeciw przemocy wobec kobiet), poprzez emisję reklamy społecznej informującej o kampanii w Gazecie Pomorskiej (1.12.2017r. i 8.12.2017r.) i na portalu www.pomorska.pl w okresie 27.11-13.12.2017r.);

- włączenie się do kampanii ogólnopolskiej „Wybieram pomoc” poprzez zamieszczanie informacji i linku do strony kampanii (<http://www.wybierampomoc.pl/> w domenie <http://www.niebieskalinia.kujawsko-pomorskie.pl/>). Operatorem kampanii jest Ministerstwo rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

6) Organizacja akcji promocyjnych służących poprawie relacji społecznych i rodzinnych jako profilaktyka sytuacji konfliktowych i przemocowych w rodzinie:

- w ramach działań promujących właściwe postawy oraz relacje rodzinne i społeczne przygotowano audycję telewizyjną pt. „Czas na interwencję”, poświęconą tematowi kreowania postaw życzliwości i współpracy w reagowaniu na wszelkie przejawy przemocy. Audycja została wyemitowana w programie regionalnym TVP Bydgoszcz w dniach 18.09.2017r. i powtórzona 19.09.2017r.;

7) Propagowanie w szkołach programów profilaktycznych oraz innych działań uświadamiających i uwrażliwiających uczniów na problemy przemocy:

- w ramach tego działania wydano ulotki formatu A6 przeznaczone dla młodzieży starszych klas szkół podstawowych oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych, zachęcające do dbania o bezpieczeństwo swoje i innych osób, zarówno w świecie rzeczywistym, jak i wirtualnym;

8) Druk materiałów informacyjnych i promocyjnych:

- wizytówki Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii z aktualizacją danych teleadresowych;

- pendrive w kształcie karty kredytowej z danymi teleadresowymi Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii, przeznaczone do dystrybucji elektronicznego zapisu materiałów informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- kalendarze jednodzielne na rok 2018 z danymi teleadresowymi Kujawsko-Pomorskiej Niebieskiej Linii i Biura Wsparcia Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy;

- ponadto zamówiono plakaty w formie A2, prezentujące schemat przebiegu procedury Niebieskiej Karty, opublikowane przez Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” (Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego).

Wyżej wymienione materiały są dystrybuowane przy okazji wszelkich działań organizowanych przez Biuro Wsparcia i Przeciwdziałania Przemocy (szkolenia, konferencje, akcje społeczne) oraz są przesyłane do gmin współpracujących z województwem kujawsko-pomorskim w ramach zawartych porozumień.

9) Wspieranie inicjatyw oraz lokalnych koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz inicjowanie wspólnych przedsięwzięć z instytucjami, służbami, organizacjami pozarządowymi („dobre praktyki”):

- wspieranie wielu inicjatyw lokalnych takich jak zorganizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grudziądzu w dniu 27 października 2017 roku Konferencja Powiatowa „Razem przeciw przemocy”, adresowana do szerokiego grona osób stykających się (realnie lub potencjalnie) w swojej pracy zawodowej z osobami dotkniętymi przemocą domową. Na w/w konferencji Kierownik Biura, p. Elżbieta Opiłowska, w prezentacji „Działania i oferta samorządu województwa i samorządów

gminnych naszego regionu w zakresie pomocy osobom doświadczającym i stosującym przemoc” przedstawiła różnorodne formy pracy i współpracy z różnymi jednostkami publicznymi i niepublicznymi w obszarze eliminowania zjawiska przemocy domowej, wynikające z realizowanego przez samorząd województwa „Wojewódzkiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla województwa kujawsko-pomorskiego do 2020 roku”:

- współorganizacja (w porozumieniu z Miejską Komendą Policji we Włocławku i instytucjami z terenu miasta Włocławka i powiatu włocławskiego) II Powiatowej Konferencji pt. „Przeciwdziałanie przemocy-warsztaty dla profesjonalistów” (Włocławek, 6.06.2017r.);
- seminarium – spotkanie z zainteresowanymi studentami pedagogiki i pomocy społecznej w ramach projektu pt. „Wykorzystywanie seksualne dzieci i młodzieży – w perspektywie przyszłych pedagogów i pracowników socjalnych” realizowanego przez studentów III roku pedagogiki ogólnej na Wydziale nauk Pedagogicznych UMK w Toruniu.

Wszelkie informacje dotyczące działalności Biura znajdują się na stronie internetowej: www.niebieskalinia.kujawsko-pomorskie.pl.

Gmina Mroczka na rok 2017 podpisała stosowne Porozumienie w zakresie uczestnictwa w finansowaniu zadania o nazwie Kujawsko-Pomorska „Niebieska Linia” dnia 23 listopada 2016 roku pomiędzy Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego a Burmistrzem Miasta i Gminy Mroczka.

2. POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W NAKLE NAD NOTECIĄ

1) Punkt Interwencji Kryzysowej

W 2017 roku przyjęto do realizacji:

1. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nakielskim na lata 2016-2020 przyjęty uchwałą Nr XVIII/150/2016 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 27 kwietnia 2016 roku.
2. Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2016-2020 przyjęty uchwałą nr XVIII/151/2016 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 27 kwietnia 2016 roku
3. Program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie nakielskim na lata 2017-2020 przyjęty uchwałą XXV/207/2016 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 21 grudnia 2016 roku.
4. Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 przyjęty uchwałą nr XXXV/229/2017 Rady Powiatu Nakielskiego z dnia 29 listopada 2017 roku.

Tab.1 Liczba porad prawnych, udzielonych w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Nakle nad Notecią w 2017 roku dla mieszkańców Powiatu Nakielskiego

PUNKT W POWIECIE NAKIELSKIM	Liczba udzielonych porad prawnych w 2017 r.	
Nakło nad Notecią: -budynek PCPR ul. Dąbrowskiego 46 -budynek Starostwa ul. Dąbrowskiego 54	520	
Szubin: budynek ZSP im. E. Chroboczka ul. Kochanowskiego 1 Sadki: budynek Urzędu Gminy ul. Strażacka 11	268	
Mroczka: budynek UMIG Mroczka ul. Plac 1 Maja 20	174	447
Kcynia (budynek MGOPS) ul. Libelta 28	273	
RAZEM	1235	

Źródło: opracowanie własne PCPR Nakło nad Notecią

Tab.2 Liczba porad psychologicznych, terapeutycznych udzielonych w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Nakle nad Notecią w 2017 roku dla mieszkańców Powiatu Nakielskiego

Liczba porad, psychologicznych i terapeutycznych udzielonych w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej w 2017 roku	Terapeuta	Psycholog
	dotyczy osób z terenu Gminy Mrocza	
	6	6

Źródło: opracowanie własne PCPR Nakło nad Notecią

2) Nieodpłatna pomoc prawna

Od początku roku 2016 na terenie całej Polski funkcjonuje system darmowej pomocy prawnej. Jest to rezultat wejścia w życie ustawy przygotowanej w Ministerstwie Sprawiedliwości zakładającej stworzenie ogólnopolskiego systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej.

Zgodnie z uchwaloną dnia 5 sierpnia 2015 r. ustawą (Dz.U. 2015 poz. 1255 ze zm.), stworzony został dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej świadczonej osobiście przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach, z ich upoważnienia, aplikanta adwokackiego lub aplikanta radcowskiego, w lokalach udostępnionych przez gminy lub powiaty. Natomiast w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe porad udzielają także doradcy podatkowi – w zakresie prawa podatkowego, z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz absolwenci wyższych studiów prawniczych (posiadający co najmniej trzyletnie doświadczenie w wykonywaniu wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej).

łącznie utworzone zostały 1524 punkty na terenie całego kraju (minimum 2 w każdym powiecie).

Dostęp do nieodpłatnej pomocy prawnej został zapewniony od 1 stycznia 2016 r. i był realizowany przez 2017 rok

Ustawa zakłada, że darmową pomoc prawną (na etapie przedsądowym) otrzymają:

- osoby, które nie ukończyły 26 roku życia,
- osoby fizyczne, którym w okresie roku poprzedzającego zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- osoby, które ukończyły 65 lat,
- osoby posiadające ważną Kartę Dużej Rodziny,
- kombatanci,
- weterani,
- zagrożeni lub poszkodowani katastrofą naturalną, klęską żywiołową lub awarią techniczną.

Pomoc prawna polegała na:

- poinformowaniu osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach;
- wskazaniu osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego;
- pomocy w sporządzeniu projektu pisma w zakresie niezbędnym do udzielenia pomocy, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym;
- sporządzeniu projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądownoadministracyjnym.

Uprawnieni mogli uzyskać informacje w zakresie:

- prawa pracy,
- przygotowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- prawa cywilnego,
- prawa karnego,
- prawa administracyjnego,
- prawa ubezpieczeń społecznych,

- prawa rodzinnego,
- prawa podatkowego z wyłączeniem spraw podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Pomoc nie obejmowała spraw z zakresu prawa celnego, dewizowego, handlowego i działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowywania do jej rozpoczęcia.

Nieodpłatną pomoc prawną otrzymały osoby:

- 1) której w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócenie się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej i wobec której w tym okresie nie wydano decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia lub
- 2) która posiada ważną Kartę Dużej Rodziny, lub
- 3) która nie ukończyła 26 lat, lub
- 4) która ukończyła 65 lat, lub
- 5) która uzyskała zaświadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, lub
- 6) która posiada ważną legitymację weterana albo legitymację weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie o weteranach działań poza granicami państwa, lub
- 7) która w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazła się w sytuacji zagrożenia lub poniosła straty.

Powiat Nakielski na obsługę zadania otrzymał dotację celową budżetu państwa. W gminach Kcynia, Mrocza, Sadki i Szubin zadanie było wykonywane we współpracy z gminami, które zapewniały pomieszczenie wraz z niezbędnym sprzętem. W Nakle zadanie było wykonywane samodzielnie przez Powiat Nakielski. Wszystkie pomieszczenia musiały być dostępne dla osób niepełnosprawnych i znajdować się w nich winna poczekalnia. Zadanie nieodpłatnej pomocy prawnej w powiecie zgodnie z Uchwałą Zarządu Powiatu Nakielskiego zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią, do którego należy zgłaszać wszelkie uwagi, postulaty oraz skargi dotyczące realizacji zadania.

3) Pozostałe dane:

- liczba osób z terenu Gminy Mrocza skierowanych do programu korekcyjno-edukacyjnego: 4
- liczba osób z terenu Gminy Mrocza uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym: 4
- liczba osób z terenu Gminy Mrocza, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny: 2
- liczba osób skierowanych przebywających w Ośrodkach Wsparcia dla ofiar przemocy: brak informacji,
- liczba grup samopomocowych, grup wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą: brak informacji,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej oraz szkoleniowej: brak informacji.

3. PROKURATURA REJONOWA

Prokuratura wykonuje zadania w zakresie ścigania przestępstw oraz stoi na straży praworządności.

Prokuratura Rejonowa w Nakle nad Notecią prowadziła osobiście lub nadzorowała w/w postępowania prowadzone przez Komisariat Policji w Mroczy.

Z danych za 2017 rok wynika, że w Prokuraturze Rejonowej w Nakle nad Notecią odnotowano 11 spraw (w 2016 roku- 14 spraw) związanych z przemocą.

Wszystkie sprawy dotyczyły przestępstwa znęcania się z art. 207§ 1kk;

Aktem oskarżenia skierowanym do Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią zakończono 9 spraw wobec 9 podejrzanych.

W 2 sprawach postępowanie umorzono.

Na etapie postępowania przygotowawczego na wniosek Policji, w 4 sprawach wobec sprawców przemocy zastosowano środki zapobiegawcze w postaci dozoru policji, w tym 1 przypadku połączony z nakazem opuszczenia lokalu.

W 7 sprawach zapadły orzeczenia skazujące. Sąd nie rozpoznał 2 spraw.

Sąd wymierzył wobec oskarżonych kary:

- w 4 sprawach kary ograniczenia wolności,
- w 2 sprawach kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary,
- w 1 sprawie warunkowo umorzył postępowanie i nałożył obowiązek powstrzymania się od alkoholu oraz orzekł dozór kuratora.

W ramach bieżącej działalności i akcji „Tydzień Pomocy Osobom pokrzywdzonym Prześstępstwem” prokuratorzy udzielili porad prawnych osobom zgłaszającym się do Prokuratury Rejonowej w Nakle nad Notecią. Poszczególni prokuratorzy na bieżąco przyjmowali zawiadomienia o przestępstwach oraz nadzorowali prowadzone postępowania przygotowawcze.

W sytuacji, gdy zachodziły ku temu przesłanki prawne stosowano wobec podejrzanych o popełnienie przestępstwa, związanego ze stosowaniem przemocy wobec członka rodziny, środki zapobiegawcze w postaci dozoru Policji, połączonego z zakazem kontaktowania się i zbliżania do pokrzywdzonego oraz nakazu opuszczania lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Również w uzasadnionych przypadkach prokuratorzy kierowali do sądu wnioski o zastosowanie wobec podejrzanego środka zapobiegawczego o charakterze izolacyjnym w postaci tymczasowego aresztowania.

Na bazie ustaleń dokonanych w toku postępowań karnych związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, nakielska prokuratura wszczęła bądź zainicjowała wszczęcie postępowań cywilnych i administracyjnych, w tym kierowała wnioski o wymeldowanie z urzędu oraz wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe.

Kierowano także do sądu rodzinnego zawiadomienia w trybie art. 572 kpc w sytuacji stwierdzenia zdarzenia uzasadniającego wszczęcie przez sąd opiekuńczy postępowań z urzędu.

4. ZESPÓŁ KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ PRZY SĄDZIE REJONOWYM W NAKLE NAD NOTECIĄ

Punkt konsultacyjno-interwencyjny d/s przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W okresie sprawozdawczym 2 Kuratorów Zawodowych Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią odbyło 48 dyżurów w łącznej liczbie 144 godzin. Z budżetu na 2017 rok wydatkowano na ten cel 8 064,00 złotych brutto. W tym okresie przyjęto i udzielono porad 142 osobom (K-69, M-73), w tym kobiet powyżej 60r.ż-4 osoby, mężczyzn powyżej 65r.ż – 6 osób, osoby niepełnosprawne – 4 osoby.

Dostęp do punktu jest powszechny i bezpłatny, w każdy wtorek i jeden poniedziałek miesiąca od 15.00 do 18.00.

Ze zgłaszającymi się osobami:

- przeprowadzano rozmowy w zakresie wsparcia emocjonalnego,
- przeprowadzano rozmowy informacyjne dotyczące sposobu reagowania na przejawy agresji, przemocy ze strony członków rodziny, praw osób poszkodowanych przestępstwem z art. 207 kk,
- redagowano pozwy o rozwód, separację, w kwestii władzy rodzicielskiej, wnioski w zakresie innych czynności prawnych,
- redagowano odwołania na pisma urzędowe, procesowe,
- udzielono informacji z zakresu wybranych zagadnień z Kodeksu Karnego, Kodeksu Karnego Wykonawczego, Kodeksu Rodzinnego i Cywilnego, postępowania przed sądem, sposobu wnioskowania o zwolnienie z kosztów składania wniosków, o powołanie pełnomocnika,
- redagowano wzory wniosków doniesień o popełnieniu lub podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 207 kk.

Co roku na terenie Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią odbywają się dyżury kuratorów zawodowych w ramach Tygodnia Pomocy Osobom Poszkodowanym Prześstępstwem.

5. KOMISARIAT POLICJI

W 2017 roku funkcjonariusze KP Mrocza w wyniku przeprowadzonych interwencji domowych, założyli 18 Niebieskich Kart (dotyczy miasta Mrocza), realizując czynności związane z ujawnieniem przypadków przemocy w rodzinie. W trakcie obsługi interwencji domowych zatrzymano łącznie 41 osób, w tym 40 osób na podstawie uprawnień wynikających z art. 15 ustawy o policji oraz 1 osobę celem wytrzeźwienia. Dzielnicy z Komisariatu Policji w Mroczy realizują procedury Niebieskiej Karty, którzy każdorazowo (zgodnie z właściwością miejscową podległego rejonu służbowego) powoływani są na członków grup roboczych. Realizują zadania dotyczące bieżącego monitorowania stanu bezpieczeństwa w rodzinie (częstotliwość ustalona na grupach roboczych), sporządzaniu miesięcznych sprawozdań, bieżącym kontakcie z osobami, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest wobec nich stosowana przemoc oraz wskazanych sprawców stosowania przemocy w rodzinie. Ponadto w związku z zakładanymi NK dzielnicowi KP w Mroczy przestali do GKRPA w Mroczy i Sadkach łącznie 50 informacji oraz wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. W ramach wspomnianej procedury dzielnicowi współpracują z pracownikami MGOPS w Mroczy, GOPS w Sadkach oraz GKRPA w Mroczy i Sadkach.

Tab. 3 Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Policja)

L.P	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Przestępstwa kryminalne	67	60	89	108	88	120	139	99
2.	Wykroczenia	302	117	103	121	86	115	170	83
3.	Nagłe zgony	6	2	5	4	5	6	4	-
4.	Samobójstwa	-	-	-	-	-	-	-	2
5.	Interwencje	816	984	1099	881	1005	944	1162	753
6.	Postępowanie w/s wykroczenie ogólne	-	-	123	-	-	-	262	-
7.	Wnioski do Sądu Rejonowego	58	53	81	72	86	-	104	-
8.	Ilość osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	112	50	60	47	61	57	77	68
9.	Ilość zatrzymanych praw jazdy	25	9	16	20	22	16	16	13
10.	Nakładane mandaty karne	-	-	-	-	-	-	-	441

Źródło: Program Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2017

7. STRAŻ MIEJSKA

W ramach działań Straż Miejska w okresie 12 miesięcy 2017 r. podejmowała 105 razy interwencje związane z nadużywaniem alkoholu.

Tab. 4 Przestrzeganie prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu (Straż Miejska)

L.P	Wyszczególnienie	Ilość interwencji							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Porządek i spokój publiczny	70	105	88	62	63	66	52	51
2.	Awantury domowe	85	107	73	25	29	35	20	27
3.	Bezpieczeństwo w komunikacji	30	14	16	2	4	7	4	8
4.	Konwój do Izby Wytrzeźwień (wspólnie z	0	0	25	9	9	12	15	8

	Policją)								
5.	Odwiezienie do miejsca zamieszkania	20	31	33	7	6	11	12	11
6.	RAZEM	205	257	235	105	111	131	103	105

Źródło: Program Profilaktyki Uzależnień dla Miasta i Gminy Mrocza na rok 2017

6. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zespół Interdyscyplinarny działa od sierpnia 2011 roku. W okresie sprawozdawczym do ZI wpłynęło 49 (35-2016) Niebieskich Kart, z tego spisanych przez Policję – 43(30-2016), pracownika socjalnego -5(4-2016), oświatę – 1(1-2016).

W tym okresie powołano 32(35-2016) grup roboczych, które odbyły 130(72-2016) spotkania. W grupach roboczych pracują członkowie zespołu oraz osoby powołane przez Przewodniczącego ZI, tj. dzielnicowi, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, pedagodzy. Do grudnia 2017 roku zostało zakończonych 12 Niebieskich Kart, które założone zostały w 2016 roku, a 36 założonych w 2017 roku, w tym 1 niezasadna.

W przypadku zamkniętych NK pracownik socjalny nadal prowadzi wizyty monitorujące rodziny. Spotkania ZI odbywają się raz na trzy miesiące, natomiast grupy robocze według potrzeb, po otrzymaniu NK w ciągu trzech dni powoływana jest grupa robocza do pracy z ofiarą, jak i osobą stosującą przemoc. W czasie objętym sprawozdaniem odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podczas spotkań w grupach roboczych na bieżąco podawane były informacje o możliwości skorzystania z fachowej pomocy jaką świadczą specjaliści w Nakielskim Ośrodku Terapii Uzależnień „Koliber”, w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy MGOPS w Mroczy, w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Nakle nad Notecią, u psychoterapeuty przyjmującego przy MGOPS w Mroczy, jak również osoby wobec których stosowana jest przemoc, kierowane były do psychologa przyjmującego przy MGOPS w Mroczy.

W okresie objętym sprawozdaniem 9 osób pracujących na rzecz przemocy w rodzinie uczestniczyło w szkoleniu organizowanym przez Komendę Powiatową Policji w Nakle nad Notecią: 3 policjantów, 2 pracowników socjalnych, 1 asystent rodziny, przewodnicząca ZI, przedstawiciel Przychodni Awicenna i strażnik Straży Gminnej.

W 2017 roku dwukrotnie zorganizowano spotkanie przedstawicieli KP, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, na których omówiono bieżące sprawy funkcjonowania Zespołu.

7. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Nie ulega wątpliwości, że podstawowym środowiskiem, w którym **powinny** być prowadzone działania zapobiegawcze powstawania problemów alkoholowych, jest samorząd gminny, bo chociaż problemy związane z alkoholem mają charakter uniwersalny to cechuje je wyraźne zróżnicowanie lokalne. Dlatego każdy program musi być opracowany indywidualnie przez samorząd i uwzględniać jego lokalne warunki: potrzeby, problemy i zasoby.

1) Na podstawie art. 4¹.3 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2016 poz. 487 ze zm.), zobowiązuje burmistrza do powołania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Gminie Mrocza GKRA została powołana Zarządzeniem Nr 8/96 Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza z dnia 25.09.1996r., Uchwałą Nr 22/44/01 Zarządu Miasta i Gminy Mrocza z dnia 1.10.2001 roku, oraz zmieniana Zarządzeniem Nr 4/2003 z 19.03.2003r., Nr 6/04/2 z 2.02.2004r., Nr 72/06/Z z 22.05.2006r., Nr 18/08/Z z 31.01.2008r., Nr 0050.62.2011 z 29.04.2011r., Nr 0050.381.2012 z 8.10.2012r., Nr 0050.800.2014 z 25.09.2014r.

Ustawodawca nie precyzuje zakresu szkoleń, jaki powinni ukończyć członkowie komisji, wprowadzając ogólny zapis, mówiący o tym, że w skład komisji wchodzi osoby przeszkolone w

zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Na liście podstawowych kompetencji posiadanych przez członków powinny znaleźć się takie zagadnienia jak:

- Uzależnienie od alkoholu, leczenie osób uzależnionych, picie ryzykowne i szkodliwe oraz strategie pomocy,
- Rodzina z problemem alkoholowym, w tym współuzależnienie,
- Sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz strategie pomocy organizowanej w środowisku lokalnym,
- Zjawisko przemocy w rodzinie-aspekty prawne i psychologiczne, praca w zespołach interdyscyplinarnych, procedura „Niebieskie Karty”,
- Skuteczne strategie profilaktyczne, profilaktyka szkolna, środowiskowa i rodzinna, standard programów profilaktycznych oraz ich ewaluacja,
- System rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce oraz budowanie gminnych programów,
- Zasady wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, lokalne strategie ograniczenia dostępności alkoholu,
- Kontakt z klientem gminnej komisji- osobą uzależnioną, współuzależnioną, ofiarą i sprawcą przemocy (dotyczy to przede wszystkim tych z członków komisji, którzy takie rozmowy prowadzą).

Wszyscy członkowie komisji, niezależnie od tego, jakie zawody reprezentują, posiadają przynajmniej podstawowy poziom interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej ze względu na to, że komisja działa kolegialnie, a to oznacza, że wszyscy jej członkowie głosują (wydają opinie) nad projektem gminnego programu. Warto też zwrócić uwagę na konieczność systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, ponieważ wciąż pojawiają się nowe metody pracy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ostatnie szkolenie członkowie komisji odbyli w dniach 12-13.06.2015 roku oraz 11.09.2015 roku, realizowane przez Bydgoski Ośrodek Rehabilitacji, Terapii Uzależnień i profilaktyki „BORPA”, które prowadziła Barbara Domagała.

W ramach pracy w 2017 roku w GKRPA pracowało 9 osób. Średni staż członka pracującego w Komisji wynosi 13 lat i 9 miesięcy.

2) GKRPA w Mroczy oprócz prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, do swojej pracy włączono też przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemami alkoholowymi, gdzie w ramach swoich kompetencji i zadań Gminna komisja podejmuje działania zmierzające do zaprzestania przemocy i działania zmierzające do zaprzestania picia alkoholu. Wsparcie udzielane, to nie tylko pomoc psychologiczna czy prawna, to także edukacja o zjawiskach przemocy, informacje o przysługujących prawach, o tym, że jest przestępstwem, o możliwościach i miejscach, gdzie można otrzymać pomoc. To wreszcie wysłuchanie, okazanie akceptacji, ciepła, zrozumienia, bez osadzenia i bagatelizowania problemu.

Pracując z osobami doświadczającymi przemocy należy pamiętać, że często żyją one w stanie ciągłego zagrożenia i lęku, więc nie należy od nich wymagać szybkiego podjęcia ważnych, wiążących decyzji życiowych. Udzielanie jakiegokolwiek pomocy należy zacząć od wysłuchania, okazania zrozumienia i zapewnienia poczucia bezpieczeństwa. Dopiero osoba, która ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa jest w stanie podejmować decyzje dotyczące zmian sytuacji życiowych.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegają na:

- ✓ Wzywaniu sprawcę na rozmowy interwencyjne- ostrzegawcze na temat konsekwencji, jakie grożą za krzywdzenie najbliższych oraz działań, które zostaną wobec niego podjęte, jeżeli nie zaprzestaną stosowania przemocy,
- ✓ Przeprowadzaniu dokładnie rozeznania sytuacji pod kątem nadużywania alkoholu i występowania przemocy w rodzinie (rozmowa i wypełnianie kwestionariuszy, wywiady),
- ✓ Przeprowadzaniu rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego,

- ✓ Kierowaniu sprawy przemocy pod wpływem alkoholu do punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, poradni leczenia uzależnień, grup samopomocowych (np. Anonimowych Alkoholików),
- ✓ Jeżeli sprawca zaprzecza występowaniu problemu alkoholowego, kierowany jest na badania do biegłego w celu orzeczenia u danej osoby uzależnienia,
- ✓ Jeżeli sprawca nie wyraża zgody na dobrowolnie skierowanie do biegłego w celu orzeczenia o uzależnieniu, komisja – uruchamia procedurę zobowiązującą sprawcę do leczenia odwykowego przymusowego poprzez skierowanie wniosku do Sądu Rejonowego.

Do zadań GKRPA należy między innymi:

- Rozpatrywanie wniosków wpływających do GKRPA na osoby nadużywające alkoholu i stosujące przemoc w rodzinie,
- Inicjowanie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, w wyniku zawiadomienia zgłoszonego przez instytucje publiczne np. policja, prokuratura, osoby prywatne lub też na podstawie własnych informacji będących w posiadaniu komisji,
- Prowadząc postępowanie w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, komisja powinna dążyć do ustalenia, czy dana osoba nadużywa alkoholu w sposób, który powoduje jedną ze szkód wymienionych w art. 24 ustawy, a więc:
 - 1) rozkład życia rodzinnego – utratę więzi uczuciowej, a także gospodarczej rodziny,
 - 2) demoralizację małoletnich – takie oddziaływanie na sferę psychiki, które powoduje negatywne odniesienie do wzorów postępowania i ideałów osobowych uwarunkowanych za właściwe w społeczeństwie,
 - 3) uchylenie się od pracy – rozumiane jako niepodjęcie pracy bez uzasadnionej przyczyny,
 - 4) systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego spowodowane wynikiem nadużywania alkoholu.

Tab. 5 Zgłoszenia do GKRPA

l.p.	Instytucja, osoba zgłaszająca	Liczba osób zgłoszonych po raz pierwszy w poszczególnych latach									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Policja	21	31	28	33	27	20	18	30	18	28
2.	Szkoła Podstawowa, Gimnazjum	0	2	2	1	2	3	1	2	0	0
3.	MGOPS	8	0	5	5	4	6	3	5	3	2
4.	GKRPA z własnej inicjatywy	0	6	4	5	3	2	2	3	2	2
5.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny	-	-	-	0	0	4	1	4	0	1
6.	Kuratorzy Sądu Rejonowego	0	0	0	0	6	0	7	0	0	0
7.	Rodziny osób nadużywających alkohol	1	2	5	7	11	6	0	7	2	5
8.	Straż Miejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Przedsiębiorcy z terenu gminy	0	1	2	0	1	2	0	2	0	0
10.	Inne	0	0	0	1	1	0	0	1	4	2
Razem		30	42	46	52	55	43	32	54	29	40

Dane: GKRPA Mroczka

Ujęte w zestawieniu zgłoszenia są to osoby zgłoszone po raz pierwszy, nie ujęto osób zgłoszonych po raz wtóry. Wśród podmiotów najczęściej zgłaszających po policji znajdują się osoby zgłaszające problem alkoholowy występujący w rodzinie, co może świadczyć o tym, że osoby te są przekonane o skuteczności GKRPA w Mroczy i darzą ją zaufaniem.

U osób zgłaszających do GKRPA w Mroczy obok problemu alkoholowego nierzadko występuje stosowanie przemocy w rodzinie. Osobie podejrzewanej o stosowanie przemocy w rodzinie zakładane są Niebieskie Karty. Sprawca przemocy w rodzinie mający problem alkoholowy, prowadzony jest dwutorowo: przez GKRPA i Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie, co przekłada się na wymierne wyniki.

Tab. 6 Analiza ilościowa i wiekowa kobiet, mężczyzn, które zgłoszono do leczenia odwykowego

Wiek uczestników	K	M	R	K	M	R	K	M	R	K	M	R	K	M	R
	2013			2014			2015			2016			2017		
14-16 lat	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x
16-20 lat	x	1	1	x	x	x	x	4	4	x	x	X	x	1	1
21-25 lat	x	3	3	1	x	1	x	9	9	x	4	4	x	8	8
26-30 lat	x	2	2	2	3	5	x	7	7	x	4	4	x	4	4
31-35 lat	x	2	2	2	7	9	1	10	11	1	3	4	x	7	7
36-40 lat	1	1	2	3	4	7	x	8	8	1	2	3	1	5	6
41-50 lat	3	8	11	1	4	5	1	3	4	1	6	7	2	4	6
50 i więcej	x	3	3	x	5	5	1	10	11	1	7	8	x	5	5
Razem	4	20	24	9	23	32	3	51	54	4	26	30	3	34	37

Dane: GKRPA Mrocza

Wśród osób, na które złożono wniosek na leczenie odwykowe do biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania rodzaju leczenia lub wniosku do Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią większość stanowiły osoby z terenów wiejskich tj. 52,5%.

Tab. 7 Sprawozdanie GKRPA

I.p.	Przedmiot działań	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Wpływ wniosków dotyczących leczenia odwykowego	49	49	32	54	30	40
2.	Ilość przeprowadzonych rozmów z osobami zgłoszonymi	96	98	71	168	254	384
3.	Ilość przeprowadzonych rozmów z osobami pokrzywdzonymi	52	64	52	39	61	84
4.	Ilość wniosków o leczenie przymusowe	13	24	18	30	22	30
5.	Dobrowolne podjęcie leczenia szpitalnego przez osoby nadużywające alkoholu	5	4	11	4	6	8
6.	Dobrowolne leczenie poprzez „wszywki”	7	5	9	3	5	4
7.	Ilość osób będących w zainteresowaniu Komisji	281	318	348	212	228	242
8.	Ilość osób, na których zastosowano wniosek o przymusowym leczeniu odwykowym, w tym:	-	-	55	30	22	30
	Po raz 1				16	14	7
	Po raz 2				5	4	18
	Po raz 3				7	2	3
	Po raz 4				2	2	2

8a.	Ilość osób skierowanych do biegłych w celu wydania opinii, w tym: Mężczyźni kobiety	-	-	-	30	30	30
	Ilość osób odbywających leczenie odwykowe będących w zainteresowaniu komisji	-	-	275	182	136	110
	Ilość osób dobrowolnie prowadzą leczenie poprzez „wszywki” i terapię	-	-	18	13	18	4
	Ilość osób oczekujących na przedawnienie	-	-	-	98	92	119
9.	Ilość posiedzeń Komisji	12 13xx	12 6xx	12 3x	12 7x	12 6	12 18xx
10.	Ilość zaopiniowanych wniosków na zezwolenia sprzedaży napoi alkoholowych, w tym:	46	43	29	22	30	30
	„A” do 4,5% oraz piwo	16	10	5	5	7	10
	„B” alkohole powyżej 4,5%-18%	9	11	6	3	6	6
	„C” alkohole powyżej 18%	8	8	7	3	6	5
	Czasowe - ogródki piwne	5	12	-	2	1	2
	Jednorazowe na „A” do 4,5% oraz piwo	8	2	11	9	10	7
11.	Ilość osób wymagających skierowania do biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, na który brak odpowiedniej dokumentacji	-	-	-	4	7	6
12.	Ilość wniosków złożonych do sądu	-	-	-	30	22	30
13.	Ilość osób wymagających złożenia wniosku do sądu, ale na które brak kompletu dokumentacji	-	-	-	2	3	4
14.	Ilość negatywnie zaopiniowanych wniosków zezwalających sprzedaż napoi alkoholowych	0	0	0	0	0	0
15.	Ilość kontroli punktu sprzedaży alkoholi	18	15	0	7	3	5
16.	Ilość osób wymagających wnioskowania o przymusowe leczenie w 2017 roku	-	28	30	30	30	30
17.	Ilość osób wymagających skierowania do biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wskazanie zakładu leczniczego w 2017r.	-	-	30	30	30	30
18.	Ilość osób, którzy wyszli z zainteresowania Komisji z powodu przedawnienia	-	-	-	136	16	23

Dane: GKRPA Mrocza

x- ilość posiedzeń Komisji, za które zostały wypłacone diety

xx- ilość posiedzeń komisji, za które nie pobrano wynagrodzenia, posiedzenia komisji odbyły się w ograniczonym składzie w celu załatwienia bieżących spraw niecierpiących zwłoki (np. wydanie opinii

na zezwolenie sprzedaży napoi alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży lub w miejscu sprzedaży).

Komisja po otrzymaniu i zapoznaniu się z treścią wniosku oraz po przeprowadzeniu wizji lokalnej na miejscu w punktach proponowanej sprzedaży napoi alkoholowych zaopiniował pozytywnie wnioski na sprzedaż alkoholu zgodnie z art.18 ust.7 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2016 poz.487 ze zm.)

Tab. 8 Pozytywne zaopiniowanie wniosków dotyczących zezwolenia na sprzedaż alkoholu

Grupy	Rok					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
„A”	16	10	5	5	7	10
„B”	9	11	6	3	6	6
„C”	8	8	7	3	6	5
Jednorazowa grupa „A”	8	12	11	9	1	7
Czasowe ogródki piwne grupa „A”	5	2	-	2	10	2
Razem	46	43	29	22	30	30

Dane: GKRPA Mrocza

3) Jednym z zadań wpisanych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej poprzez przyjęte cele operacyjne takie jak:

- ✓ Ograniczenie lub/i wyeliminowanie przypadków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu przez uczestników zajęć,
- ✓ Dostarczenie wiedzy na temat wpływu alkoholu na organizm w kontekście prowadzenia pojazdu mechanicznego,
- ✓ Dostarczenie wiedzy na temat danych statystycznych dotyczących wypadków spowodowanych nietrzeźwością uczestników ruchu drogowego,
- ✓ Nabycie przez uczestników umiejętności przeliczania spożytej ilości napojów alkoholowych na porcje standardowe, promile alkoholu we krwi oraz na czas potrzebny do usunięcia alkoholu z organizmu,
- ✓ Przestrzeganie przepisów ruchu drogowego ze szczególnym uwzględnieniem zasad trzeźwości na drogach oraz utworzenie „Punktu pomiaru alkoholu w organizmie” – urządzeniem pomiarowym „Tester Trzeźwości Kacusz”

Od 2007 roku na terenie Gminy Mrocza prowadzone były szkolenia dla kierowców, a do programów szkolenia włączono problematykę alkoholową. W ramach profilaktyki problemów alkoholowych wdrożone programy profilaktyczne są ukierunkowane na kandydatów-kierowców uczących się w szkołach nauki jazdy. Zajęcia te mają charakter profilaktyczno-edukacyjny w zakresie problematyki nietrzeźwości na drogach oraz autodiagnostyczny w obszarze własnego stylu picia alkoholu.

Tab.9 Liczba osób przeszkolonych

	Od 2007-2013	2014	2015	2016	2017
Mężczyźni	589	91	103	107	74
Kobiety	322	48	52	56	48
Razem	911	139	155	163	122

Dane: GKRPA Mrocza

4) Szkolenia dla sprzedawców podających napoje alkoholowe.

8.SZKOŁA PODSTAWOWA IM. A. MICKIEWICZA W WITOSŁAWIU

W Szkole Podstawowej im. A. Mickiewicz systematycznie realizowane są zadania z programu. Zagadnienia dotyczące tej tematyki są szczegółowo omawiane przez wychowawców klas na zajęciach z uczniami.

Są one spójne ze „Ze Szkolnym Programem Wychowawczo-Profilaktycznym”. Uczniowie dotknięci wyżej wskazanym problemem objęci są różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Uczestniczą w zajęciach specjalistycznych prowadzonych przez pedagoga szkolnego i socjoterapeutę. Ponadto wspierają ich nauczyciele uczący różnych przedmiotów.

W szkole odbywają się spektakle profilaktyczne zorganizowane dla całej społeczności. Obejmują one szeroką tematykę. Jednym z problemów tam poruszanych jest przemoc rodzinie; jak sobie radzić i gdzie szukać fachowej pomocy. Szkoła jest w stałym kontakcie z osobami i instytucjami wspierającymi rozwój dziecka. Są to: Policja w Mroczy, Poradnia PP w Nakle nad Notecią, PCPR, Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny, asystenci rodziny, kuratorzy społeczni i pracownicy MGOPS w Mroczy.

Pedagog szkolny uczestniczy w konferencjach i szkoleniach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zdobytą wiedzę i umiejętności dzieli się z pozostałymi nauczycielami pracującymi w szkole. Ponadto uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego w Mroczy (w miarę potrzeb). Na bieżąco udzielana jest też pomoc rodzicom w trudnych sytuacjach życiowych w formie porad i konsultacji. Uczniowie, u których dostrzeżono nieprawidłowości w ich aktualnym rozwoju sukcesywnie kierowani są na badania diagnostyczne do Poradni PP w Nakle nad Notecią bądź do innych placówek specjalistycznych.

9.SZKOŁA PODSTAWOWA IM. WOJSKA POLSKIEGO W MROCZY

W ramach „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2016-2022” Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Mroczy podejmowała działania profilaktyczne dotyczące przemocy w rodzinie. Charakter działań w obrębie szkoły był różnorodny w zależności od potrzeb osób, do których był kierowany. Działania te były ukierunkowane na uczniów klas I-III, IV-VII, nauczycieli oraz rodziców/opiekunów prawnych. Przeciwdziałanie przemocy i agresji nie ograniczało się tylko do przekazu teoretycznego. Odbyły się zajęcia oparte praktyczne oparte na metodach aktywizujących, dostosowanych do możliwości dzieci w formie spektakli tematycznych- prezentowanych przez Teatr Profilaktyki, pogadanek tematycznych, zajęć dydaktyczno-profilaktycznych realizowanych przez nauczycieli wychowawców na godzinach wychowawczych i zajęć świetlicowych, indywidualnej terapii psychologicznej i rodzinnej oraz indywidualnych i grupowych spotkań z pedagogiem szkolnym.

Systematycznie upowszechniano wśród uczniów, rodziców i nauczycieli informacje na temat przemocy w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów. Przekaz informacji odbywał się poprzez:

- udostępnianie przez bibliotekę szkolną, nauczycieli i pedagoga fachowej literatury tematycznej i psychologiczno – pedagogicznej,
- rozmowy ze specjalistami,
- indywidualne rozmowy i spotkania z pedagogiem szkolnym, psychologiem,
- ścisła współpraca ze środowiskiem rodzinnym, w szczególności z rodzicami, w których występuje lub występowało zagrożenie przemocy w rodzinie,
- poddano ewaluacji Szkolny Program Profilaktyki, Program Wychowawczy tworząc spójny Program Profilaktyczno-Wychowawczy, diagnozując sytuację w szkole poprzez indywidualne rozmowy z nauczycielami, wychowawcami, obserwację zachowania uczniów, analizę frekwencji w dziennikach lekcyjnych.

Profilaktyka na terenie szkoły realizowana była przy ścisłej współpracy:

- Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Sądu Rejonowego (udział pedagoga w rozprawach sądowych),
- Komisariatu Policji (wymiana bieżących informacji dotyczących współpracy w zakresie przemocy w rodzinie),

- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mroczy i innych organizacji, którym bliskie są zjawiska przemocy w rodzinie,
 - Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (ściśła współpraca pedagoga z koordynatorami rodzin zastępczych, rozmowy indywidualne w szkole, rozmowy telefoniczne, udział w spotkaniach sprawozdawczych w siedzibie PCPR),
 - Urzędu Miasta i Gminy Mrocza,
 - innych instytucji specjalistycznych zajmujących się sprawami profilaktyki.
- Odbываły się cykliczne spotkania zespołu psychologiczno-pedagogicznego.

Ponadto pedagog szkolny systematycznie uczestniczył w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych.

Działania z zakresu profilaktyki w szkole zostały dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów potrzeb środowiska lokalnego. Służyły ujednoczeniu działań wychowawczych i profilaktycznych.

10. NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA STOWARZYSZENIA „KMK KOS” W KOSOWIE

Placówka obok funkcji edukacyjnej jest także źródłem wsparcia dla rodziców w wychowywaniu dziecka między innymi poprzez dostarczanie wiedzy dotyczącej problematyki wychowania z zakresu komunikacji interpersonalnej pomiędzy rodzicami i dziećmi, profilaktyki zagrożeń, racjonalnego spędzania czasu wolnego, udzielanie pomocy materialnej, takiej jak bezpłatne podręczniki, prowadzenie zajęć edukacyjnych z zakresu wychowania do życia w rodzinie.

Podejmowane są również działania, które mają na celu zacieśnianie więzi między rodzicami a dziećmi. Stąd zaangażowanie ich do prac na rzecz szkoły: przygotowywanie i przeprowadzanie festynów szkolnych, wspólne na nich zabawy, konkurencje sportowe, w których biorą udział zarówno rodzice, jak i dzieci. Rodzice biorą aktywny udział w uroczystościach np. z okazji Dnia Matki, Dnia Ojca, Wigilii. Pomagają w organizacji imprez klasowych. Fakt, że rodzice mogą zaobserwować jakie są relacje wśród innych rodzin jest również ważnym czynnikiem pedagogizującym ich.

Budowanie prawidłowych relacji w rodzinie w oparciu o poszanowanie praw wszystkich jej członków wchodzi również w zakres podstawy programowej przedmiotów realizowanych w szkole m.in. wiedzy o społeczeństwie i wychowaniu do życia w rodzinie. Zagadnienia dotyczące przeciwdziałania przemocy są omawiane podczas godzin wychowawczych. Ponadto realizacja programu wychowawczego i programu profilaktyki szkoły stwarzają okazję do podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy, zarówno wobec uczniów jak i rodziców.

11. STOWARZYSZENIE „IZYDA”

Na podstawie umowy zawartej dnia 3 lutego 2017 roku pomiędzy Stowarzyszeniem IZYDA a Gminą Mrocza na wykonanie zadania publicznego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24.04.2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie pod tytułem: „Wspieranie rodziny i pieczy zastępczej na terenie Gminy Mrocza” poprzez prowadzenie Świetlicy Środowiskowej dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Mrocza. Zajęcia odbywały się w pomieszczeniach MGOKiR w Mroczy przy ulicy Sportowej 1. Koszt zadania w 2017 roku wynosił 30 000 złotych. Do świetlicy uczęszczało przeciętnie 10 osób dziennie, którymi opiekował się 1 wychowawca i wolontariusze. Maksymalna liczba 15 dzieci. Świetlica była czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 13 do 18.

Stowarzyszenie Izyda zostało zarejestrowane w KRS 27.08.2015 roku. Celem jest inicjowanie, wspieranie i pomoc w przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych dzieci i młodzieży, a także wspieranie dzieci i młodzieży oraz rodzin będących w trudnej sytuacji, integracja środowiska lokalnego, inicjowanie działań kulturalnych w środowisku lokalnym organizowanie działań mających na celu pomoc dla rodzin i opiekuńczych, szerzenie oświaty zdrowotnej, kształtowanie osobowości młodych ludzi, prowadzenie działalności edukacyjnej, opiekuńczej, wychowawczej. Wspieranie i upowszechnianie inicjatyw i działań kulturalnych, rozwijanie twórczości i kreatywności dzieci i młodzieży. Wspieranie wszelkich form pomocy i inicjatyw zmierzających do przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i młodzieży. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji

wśród dzieci i młodzieży, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży, organizacja pomocy w nauce dla dzieci i młodzieży, prowadzenie wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze.

Działania podejmowane w ramach pracy z dziećmi skupiały się głównie na pomocy w nauce, co za tym idzie wyrównywaniu braków edukacyjnych, propagowaniu aktywnego i zdrowego stylu życia, zapewnieniu w miarę możliwości optymalnego rozwoju fizycznego i psychicznego, pokazywaniu możliwości alternatywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego oraz wzbudzaniu potrzeby i znajomości sposobów organizacji aktywnego i zdrowego trybu życia.

Realizowane w 2017 roku przez Stowarzyszenie IZYDA zadania w holistyczny sposób oddziaływały na potrzeby i deficyty grupy docelowej, a więc w sposób trwały wpływały na dzieci i młodzież. Ich efektem było zmniejszenie poziomu demoralizacji, co za tym idzie uzależnień i przestępczości na terenie Gminy Mrocza. Realizacja celu głównego jakim jest wspieranie rodziny i pieczy zastępczej w bezpośredni sposób kształtuje prawidłowe postawy i wzorce, które w przyszłości będą przekazywane dalszym pokoleniom.

Zajęcia w świetlicy skupiały się na tworzeniu doskonałych warunków do budzenia i rozwijania potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży naszej gminy. Uczestnicy podczas każdego zajęcia mogli skorzystać ze wsparcia w pomocy: odrobienia zadania domowego, wyjaśnienia materiału czy nadrobienia zaległości. Największe trudności zgłaszane przez dzieci i rodziców były z językami obcymi oraz z matematyką i językiem polskim. Młodzież i dzieci otrzymywały zarówno pomoc od opiekunów jak również od rówieśników. Uczestnicy wzajemnie wspierali kolegów i koleżanki w pokonywaniu indywidualnych trudności edukacyjnych, dzięki czemu podwyższyły się ich kompetencje w zakresie pomagania innym. Wśród słabszych uczniów zmniejszyło się poczucie osamotnienia w pokonywaniu trudności oraz zwiększyła się potrzeba poszukiwania pomocy wśród rówieśników i korzystania z niej. Zajęcia socjoterapeutyczne, wychowawcze, psychopedagogiczne, animacyjne, ruchowe i kulinarne były tak przygotowane i prowadzone przez specjalistów, aby uwzględnić rozwój funkcji ruchowych, sprawności manualnych, a zwłaszcza rozwój funkcji psychopedagogicznych. Zapewnienie rozwoju psychofizycznego uczestnikom w zajęciach świetlicowych powinno w przyszłości przełożyć się na odpowiedni rozwój, trzeźwą ocenę sytuacji, oraz sprawi, że będą czuli się wyjątkowi i szczęśliwi. Skoncentrowaliśmy uczestników na oddziaływaniach profilaktycznych poprzez organizację imprez, prowadzenie zajęć w taki sposób, aby młody człowiek przyswoił pozytywne postawy, które zapewnią mu dalsze prawidłowe wychowanie i kształtowanie osobowości, co za tym idzie szacunek do drugiego człowieka, wrażliwość na przemoc i krzywdę ludzką. Młodzież miała okazję spędzić wolny czas w sposób efektywny i twórczy np. podczas zajęć artystyczno- plastycznych piekli pierniki, robili pizzę i naleśniki, przygotowywali ozdoby świąteczne, prowadzili ścienną gazetkę.

Podsumowując największym zarazem sukcesem i rezultatem naszym było to, że poprzez prowadzenie świetlicy środowiskowej, mogliśmy wesprzeć dzieci, młodzież oraz ich najbliższych, tym samym zmniejszyć poziom demoralizacji, uzależnień, wykluczenia i przestępczości poprzez organizację alternatywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego. Uczestnictwo w zajęciach przyczyniło się do integracji dzieci i młodzieży, zmniejszenia braków edukacyjnych, zwiększenia wiedzy na temat zdrowych form spędzania czasu wolnego. Podczas zajęć każdy mógł znaleźć coś dla siebie i zadbać o prawidłowy psychofizyczny rozwój. Rezultaty są niemierzalne i trwałe, w holistyczny sposób oddziaływały i będą oddziaływać na potrzeby, wartości i postawy dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy Mrocza.

12.NZOZ „AWICENNA” SPÓŁKA Z O.O W MROCZY

W 2017 roku nie założono żadnej Niebieskiej Karty, nie było również zgłoszenia do przeprowadzenia obdukcji w związku z pobiciem w rodzinie oraz w trakcie badań przez lekarzy, nie zauważono jakichkolwiek zmian, które wskazywałyby na przemoc w danej rodzinie.

13.NZOZ „AMICUS” LEKARZ RODZINNY M. WALERYŚ-MASIAK W MROCZY

Nie udzielono pisemnej informacji, natomiast podczas rozmowy z Panią M. Waleryś-Masiak otrzymano odpowiedź, że nie wystąpiły żadne zdarzenia mające znamiona podejrzenia stosowania przemocy wśród pacjentów obsługiwanych przez przychodnię.

14. SĄD REJONOWY WYDZIAŁ II KARNY W NAKLE NAD NOTECIĄ

W roku 2017 w 9 sprawach dotyczących Gminy Mrocza wydano orzeczenia z art. 207 § 1kk, tj.:

- 1) II K 626/16- wyrok – kara 5 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata, dozór kuratora, zobowiązanie oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu;
- 2) II K 629/16-wyrok – kara 1 miesiąc ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin miesięcznie;
- 3) II K 89/17- wyrok, kara: miesiące pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres próby 2 lat, dozór kuratora, zobowiązanie oskarżonego do informowania kuratora o przebiegu okresu próby;
- 4) II K 123/17 – wyrok, kara: 6 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata, zobowiązanie oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu w okresie próby;
- 5) II K 176/17 – wyrok, kara: 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym, zobowiązanie oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu;
- 6) II K 193/17 – wyrok, kara: 1 rok ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, w wymiarze 40 godzin miesięcznie, zobowiązanie oskarżonego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu;
- 7) II K 197/17 - wyrok, kara: 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin;
- 8) II K 419/17 - wyrok, kara 1 rok ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne, w wymiarze 30 godzin miesięcznie;
- 9) II K 477/17 – wyrok, postępowanie karne warunkowo umorzono na okres próby 1 roku, dozór kuratora, zobowiązanie oskarżonego do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu.

15. MROTECKIE STOWARZYSZENIE „KLUB ABSTYNENTA”

Nie podjęto działań w zakresie realizacji Programu.

16. MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MROCZY

1). Budżet i jego realizacja

Tab.10 Budżet

L.p.	Rozdział	Klasyfikacja	Plan (do pełnego zł)			Wykonanie (do pełnego zł)		
			2015	2016	2017	2015	2016	2017
1.	85153	Zwalczanie narkomanii	2 000	1 400	2 000	2 000	0	1 600
2.	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	195 208	192 194	194 500	136 470	131 399	137 462
3.	85205	Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5 000	5 000	5 000	4 935	5 000	4 900

Dane: MGOPS Mrocza

2). Usługi specjalistyczne świadczone przez psychologa

Poradnictwo specjalistyczne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na

posiadany dochód.

Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Psycholog przyjmuje po uzgodnieniu terminu z pracownikiem socjalnym w czwartki (pierwszy i trzeci miesiąca) od godziny 10.00 – 14.00.

Przez cały okres sprawozdawczy organizowane było poradnictwo psychologiczne dla osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W okresie sprawozdawczym terminy i godziny realizacji dostosowano do potrzeb i czasu pracy osób korzystających ze specjalistycznej pomocy psychologicznej. W okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017 zrealizowano łącznie 120 godzin. Przyjęto 305 osób zgłaszających się osobiście lub kwalifikowanych przez pracowników MGOPS w Mroczy (156 kobiet, 43 mężczyzn, 141 osób niepełnosprawnych, 103 dzieci, 2 osób starszych). Jednocześnie należy zauważyć, że zapotrzebowanie na tę formę pomocy wzrasta.

- **Problemy**, z którymi zgłaszały się osoby zainteresowane pomocą psychologiczną i wsparciem:
 - Mażeńskie
 - Z nieradzeniem sobie ze stresem i przeciążeniem emocjonalnym
 - Rodzinne
 - W relacjach z nauczycielami
 - Zdrowotne
 - Związane z separacją i rozwodem
 - Nadużywania środków psychoaktywnych
 - Związane z brakiem poczucia bezpieczeństwa w obecnej sytuacji życiowej
 - Dotyczące nieumiejętności poruszania się po rynku pracy
 - W zakresie braku umiejętności komunikacyjnych, w tym zachowań asertywnych i braku gotowości do wprowadzania zmian w życiu
 - Finansowe (długi i brak perspektyw na spłacenie kredytów)
 - Uzależnienie od alkoholu: męża, konkubenta, żony i uświadomienie sobie swojego współuzależnienia
 - Przeżycia traumatyczne i radzenie sobie z posttraumą
 - Syndrom wykluczenia społecznego
 - Myśli suicydalne (samobójcze)
 - Agresja u dzieci
 - Konflikty sąsiedzkie
 - Trudności i niepowodzenia szkolne dzieci
 - Osoby wymagające pomocy w związku z wszczęciem procedury Niebieskiej karty
 - Zgłaszano potrzebę mediacji rodzinnych (odbyły się 4 spotkania)
 - Lęki i problemy egzystencjonalne
 - Trudności w rozumieniu własnych problemów życiowych
 - Inne wynikające z ubóstwa, nieporadności a także nasilającej się patologii.

Realizowano porady, mediacje, interwencje kryzysowe, wydawano skierowania do specjalistów (psychiatrów, nefrologów, onkologów, neurologów i logopedów). Przekazywano materiały edukacyjne, informacyjne i profilaktyczne. W szczególnie trudnych przypadkach wymagających dalszej interwencji i pomocy psychologicznej zwrócono uwagę na możliwość korzystania z systematycznej dalszej pomocy i wsparcia w Punkcie Interwencji Kryzysowej przy MGOPS w Mroczy.

Tab.11 Usługi świadczone przez psychologa:

Wyszczególnienie	2016	2017
Ilość godzin	96	120
Ilość przyjętych osób	291	305

Źródło: dane własne MGOPS w Mroczy

3).Punkt Interwencji Kryzysowej Mrocza

Uchwałą Nr XXXI/265/2012 Rady Miejskiej w Mroczy z dnia 28.12.2012 r. w sprawie zmiany Statutu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mroczy powołano Punkt Interwencji Kryzysowej, działający przy MGOPS w Mroczy, w którym przyjmuje psycholog (pierwszy czwartek miesiąca) - łącznie w okresie sprawozdawczym 12 godzin. W ramach działania Punktu Interwencji Kryzysowej przyjęto 12 osób -kobiet (indywidualne zgłoszenia i przez pracowników MGOPS). *W roku 2017 przyjęto 12 osób.*

Zgłaszano się z problemami:

- Finansowymi (brak możliwości spłaty kredytów),
- Alkoholowymi w rodzinie,
- Agresywne zachowania,
- W relacjach małżeńskich i sąsiedzkich,
- Wychowawczych,
- Trudnościach w relacjach z nauczycielami dzieci,
- Używania środków psychoaktywnych, w tym przez dziecko,
- Związane z separacją lub rozwodem,
- Trudności i niepowodzenia szkolne dzieci,
- Uzależnienie od hazardu,
- Rodzinne,
- Zdrowotne,
- Myśli samobójcze,
- Z nieradzeniem sobie ze stresem i przeciążeniem emocjonalnym,
- Trudności w rozumieniu własnych problemów życiowych,
- Związane z brakiem poczucia bezpieczeństwa w obecnej sytuacji życiowej,
- Inne wynikające z ubóstwa, nieporadności a także nasilającej się patologii

Realizowano porady, mediacje, interwencje kryzysowe, wydawano skierowania do specjalistów (psychiatrów, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nakle nad Notecią, Wojewódzkiej Poradni Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy i neurologów).

Potrzeby w zakresie poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez psychologa są nieodzownym wsparciem dla mieszkańców Gminy Mrocza, świadczy o tym corocznie zwiększająca się liczba osób objęta tą formą pomocy.

4). Punkt Konsultacyjny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Przy tut. Ośrodku działa Gminny Punkt Konsultacyjny Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na organy administracji państwowej i jednostki samorządowe obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu, ale także zmniejszanie i usuwanie szkód związanych z alkoholizmem.

Celem Punktu jest udzielanie pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin oraz ofiarom i sprawcom przemocy.

Podstawowe zadania punktu konsultacyjnego:

- 1) motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego;
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- 3) udzielania wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu);
- 4) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;

- 5) inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
 6) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Działania w ramach profilaktyki uzależnień prowadzone były w MGOPS w Mroczy, ul. Łąkowa 7, w 2017 r. przez 2 realizatorów – zgodnie z poniższą tabelą:

Tab.12 Zakres świadczonych usług przez terapeutów

Nakielski Ośrodek Terapii Uzależnień KOLIBER		Specjalista d.s. uzależnień	
I. PUNKT KONSULTACYJNY			
1. Ilość godzin	50	1. Ilość godzin	36
2. Ilość spotkań	50	2. Ilość spotkań	36
3. Ilość osób W tym: Kobiety Mężczyźni	62 24 62		
4. Termin realizacji	Wtorki 8.30 – 9.30 1 x w tyg., 1 godz.	3. Termin realizacji	3 x 1 godz. w miesiącu, po wcześniejszym przedstawieniu harmonogramu spotkań
II. TERAPIA PODTRZYMUJĄCA W PROCESIE ZDROWIENIA DS. PRZECIWDZIAŁANIA ALKOHOLOWI			
Nakielski Ośrodek Terapii Uzależnień KOLIBER		Specjalista d.s. uzależnień	
	Terapia grupowa	Terapia indywidualna	
1. Ilość godzin	121	156	1. Ilość godzin
2. Ilość spotkań	174	104	2. Ilość spotkań
3. Termin realizacji	2 x w tygodniu		3. Termin realizacji
			3 x w miesiącu, po wcześniejszym przedstawieniu harmonogramu spotkań
III. POZOSTAŁE DANE			
1. Liczba udzielonych porad/konsultacji indywidualnych dla mieszkańców Gminy Mrocza w Nakielskim Ośrodku Terapii Uzależnień KOLIBER w Nakle n/Not.	142	1. Ilość osób i udzielonych porad w Punkcie Konsultacyjnym i w ramach terapii podtrzymującej – ogółem, z tego: <u>W tym:</u> Miasto Wieś	608
2. Liczba osób uczestniczących w sesjach indywidualnych	105	Kobiety Mężczyźni Os. Do 18 r. życia 19-40 41-65 Pow.65,	268 305 160 448 21 208 261

		W tym:		118
		Liczba rodzin	Liczba osób niepełnosprawnych	99 37
3. Liczba spotkań grupowych dla mieszkańców Gminy Mrocza w Nakielskim Ośrodku Terapii Uzależnień KOLIBER w Nakle n/Not.	142	1) dorosły członek rodziny osoby z problemem alkoholowym,		133
		2) współuzależniony,	95	
		3) DDA,	38	
		4) ofiary przemocy,	1	
		5) sprawcy przemocy,	2	
4. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupowych	29	6) narkotyki,	3	
5. Punkt Konsultacyjny w szkole (gimnazjum):		7) osoby uzależnione	3	
Liczba godzin/spotkań	26	8) dzieci z rodzin z problem alkoholowym	17	

Dane: MGOPS Mrocza

W ramach działań profilaktycznych 16 dzieci z Gminy Mrocza uczestniczyło w koloniach profilaktycznych w dniach 25.06-04.07.2017 rok w miejscowości Rzucewo (woj. Pomorskie). Organizatorem była firma Robert Sajnaj –LUTUR

5). Realizacja zadań własnych gminy przez MGOPS w Mroczy.

Tab.13 Powody przyznania pomocy w 2017 roku

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach	
	ogółem		W tym: na wsi		2016	2017
	2016	2017	2016	2017		
Ubóstwo	125	74	65	44	327	197
Sieroctwa	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	15	3	5	2	15	3
Bezrobocie	322	254	183	143	1011	796
Niepełnosprawność	122	109	51	52	294	251
Długotrwała/ciężka choroba	54	72	33	43	121	158
Potrzeba ochrony macierzyństwa	85	74	43	38	411	370
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	79	68	39	36	302	272
Rodziny niepełne	51	44	21	20	156	145
Rodziny wielodzietne	18	17	12	13	108	99
Przemoc w rodzinie	0	2	0	1	0	4
Alkoholizm	33	27	13	11	65	49
Narkomania	1	0	0	0	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	12	8	4	1	24	14
Zdarzenia losowego	1	2	0	2	1	10
Kłęski żywiołowej	3	194	3	148	8	597

Dane: MGOPS Mrocza

6). Zadania własne o charakterze obowiązkowym

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należą:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

Tab. 14 Tabelaryczne zestawienie z realizacji zadań własnych gminy

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie		Liczba świadczeń		Wartość świadczeń	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Zasiłki okresowe*1 -bezrobocie -długotrwała choroba -niepełnosprawność	352	321	1 100	1 008	1 935	1 746	760 988	680 628
Zasiłki stałe*2	67	50	98	83	804	600	341 314	305 768

Schronienie	7	3	7	3	1 408	581	18 700	15 157
Posiłki (uczniowie, podopieczni) ⁵ Schronienie	97	62	192	114	21 025	12 136	94 864	55 000
Usługi opiekuńcze	13	14	14	17	4 328	5 467	52 885	65 241
Sprawienie pogrzebu	1	0	1	0	1	0	2 676	0
Zasiłki celowe i w naturze* ³ W tym specjalne,	335 5	283 10	1 070 11	872 30	x 8	x 19	296 276 1 137	285 881 6 420
Zasiłki celowe na dożywianie ogółem -w formie pieniężnej - w formie świadczenia rzeczowego – talonów żywnościowych	297 291 6	267 262 5	980 969 11	822 814 8	1 016 1 003 13	1 042 1 018 24	239 500 238 000 1 500	270 000 267 000 3 000
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	1	0	1	0	1	0	800	0
Opłacanie składki zdrowotnej	54	45	54	45	648	540	29 626	26 626
RAZEM	X	X	X	X	X	X	1 598 129	1 704 301

***1 – 1. Zasiłek okresowy przysługuje** w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;

2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

2. Zasiłek okresowy ustala się:

1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż **634 zł miesięcznie (od 1.10.2015 r.)**;

2) w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

3. Kwota zasiłku okresowego ustalona zgodnie z ust. 2 nie może być niższa niż 50% różnicy między:

1) kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby;

2) kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

4. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

***2 – 1. Zasiłek stały przysługuje:**

1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;

2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż **604,00 zł miesięcznie (od 1.10.2015 r.)**;

2) w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie.

Przy ustalaniu uprawnienia oraz wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego.

***3 – Zasiłek celowy może być przyznany** w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego. Zasiłek celowy, o którym mowa może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osobą zatrudnioną. Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego.

Zasiłek celowy może być przyznany także osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. Zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

- 1) specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi;
- 2) zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

3. Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

4. Zasiłek celowy może być przyznany w formie biletu kredytowanego.

7). Zadania własne gminy

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 3a) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

8). Zadania zlecone realizowane przez gminę

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;

- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Tab. 15 Zestawienie realizacji zadań zleconych

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba świadczeń		Wartość świadczeń	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Kłeska żywiotowa	3	194	3	245	18 000	1 314 089
Zasiłek losowy	1	51	2	73	2 000	46 500

Dane: MGOPS Mrocza

9). WSPARCIE DLA BEZDOMNYCH

Przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczy do dnia 01.11.2016 r. funkcjonował Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych. Osoby, które nie miały stałego miejsca zamieszkania przebywały w nim na mocy przyznanej decyzji. W przypadku wystąpienia potrzeby udzielenia tej formy wsparcia osoby bezdomne, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały była Gmina Mrocza, umieszczone były w placówkach zapewniających schronienie na terenie Polski.

W roku 2017 r. powyższą formą pomocy objęto 3 osoby.

Tab.16 Tabelaryczne przedstawienie wykonania zadania:

Nazwa podmiotu	Liczba osób	Koszt
Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Pomoc Bliźniemu „JUDYM” w Kołaczkowie	1	6 842,00
Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Markot” w Poznaniu	1	6 700,00
Schronisku im. św. Brata Alberta w Szczodrem	1	994,70
Razem:	3	14 536,70

10). Praca socjalna

Praca socjalna jest obecnie profesją, która polega na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy, jakości życia.

Istnieje wiele definicji pracy socjalnej, ale najczęściej pojmuje się ją w sposób następujący:

Praca socjalna definiowana przez Helenę Radlińską określana jest mianem wydobywania i pomnażania sił ludzkich, na ich usprawnianiu i organizacji wspólnego działania dla dobra ludzi.

Kompleksową i bardzo szeroką definicję pracy socjalnej określa Komitet Rady Europejskiej: Praca socjalna jest specyficzna działalnością zawodową, mającą na celu lepszą adaptację wzajemną osób, rodzin, grup i środowiska społecznego, w jakim żyją oraz rozwijanie poczucia godności osobistej i odpowiedzialności jednostek na drodze odwoływania się do potencjalnych możliwości poszczególnych osób, do powiązań międzyprofesjonalnych, a także sił i środków społecznych (B. Szatur-Jaworska, „Teoretyczne podstawy pracy socjalnej”).

Międzynarodowe Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej wypracowało ogólną międzynarodową definicję określającą, że praca socjalna wspiera zmiany społeczne, rozwiązywanie problemów w stosunkach międzyludzkich oraz wydobywanie z ludzi sił i wolności, aby mogli osiągnąć dobrobyt. Używając teorii zachowań ludzkich i systemów społecznych praca socjalna oddziałuje tam, gdzie ludzie wchodzą w interakcje ze środowiskiem. Fundamentem pracy socjalnej są zasady praw

człowieka i sprawiedliwości społeczne (D. Wolska-Prylińska, „Projekt socjalny w kształceniu i działaniu społecznym”).

Środowisko zawodowe oddziela profesjonalną pracę socjalną jako działalność nakierowaną na pomaganie innym, pracę z drugim człowiekiem, skupienie się na rozwiązywaniu problemów jednostki, rodziny lub grupy społecznej od zjawiska błędnie w społeczeństwie utożsamianym z pracą socjalną – wypłacaniem zasiłków i świadczeń z pomocy społecznej (M. Granosik, „Profesjonalny wymiar pracy socjalnej”).

Klasyczne metody pracy socjalnej możemy sklasyfikować:

- pracę socjalną z jednostką (metoda indywidualnego przypadku)
- pracę socjalną z grupą/rodziną
- pracę socjalną ze środowiskiem lokalnym.

W praktyce pracownicy socjalni zajmują się problemami, które zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu społeczeństwa i starają się łagodzić nierówności, które niekorzystnie oddziałują na sytuację materialną ludzi i społeczeństwa. Dlatego praktyka pracy socjalnej obejmuje profesjonalną pomoc dla jednostek, rodzin, grup, organizacji i społeczności, aby wzmocnić lub przywrócić ich zdolność do optymalnego funkcjonowania i stworzyć sprzyjające temu warunki społeczne.

Praca socjalna to działalność o charakterze pomocowym. Podstawowym jej celem jest niesienie wsparcia ludziom znajdującym się w trudnych sytuacjach, nie tylko związanych z problemami finansowymi, ale także życiowymi, psychicznymi czy emocjonalnymi. Praca socjalna może przybierać różne formy, od pomocy krótkotrwałej, czy nawet jednorazowej, po długofalowe działania. Jako najważniejsze formy pracy socjalnej wymienia się (za T. Kamińskim):

- **ratownictwo** – rozumiane jako działalność doraźna, która jest szybką reakcją w celu przezwyciężenia kryzysowej sytuacji – przykładem ratownictwa jest zapewnienie schronienia bezdomnym, czy powodziarom,
- **opieka** – obejmuje te sytuacje, w których ludzie nie są w stanie sami sobie poradzić – z tą formą pracy socjalnej można spotkać się w ośrodkach dla osób przewlekle chorych czy domach małego dziecka,
- **pomoc** – działania wspierające prawidłowy rozwój osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – przykładem takiej działalności są kluby seniora, poradnie, świetlice,
- **kompensacja** – polega na wyrównywaniu braków, które utrudniają prawidłowy rozwój i funkcjonowanie.

Niezwykle ważne jest też zachowanie zasad pracy socjalnej, takich jak:

- **Akceptacja klienta** – przyjmowanie klienta takim, jakim jest, z jego słabościami i silnymi stronami, akceptowanie nieatrakcyjnych cech, czy destrukcyjnych aspektów zachowania i praca na pozytywach, na cechach stanowiących siłę klienta.
- **Uznanie indywidualności** – każdy z nas jest inny, każdy ma inne doświadczenia życiowe, kłopoty, każdy ma swoją historię z uwagi, na którą jest taki, a nie inny. Pracownik socjalny nie powinien traktować klienta jako przypadek, lecz jako indywidualność, która ma swoje prawa i potrzeby.
- **Celowe wyrażanie swoich uczuć i odczuć** – zachęcanie do dzielenia się treścią uczuć i uczuciami w sposób celowy podczas procesu pomagania; służy to oczyszczeniu, zmniejszeniu napięcia, co w przyszłości może sprawić, że jaśniej, klarowniej będą spoglądać na swój problem.
- **Postawa nie oceniająca** – opiera się na założeniu poszanowania godności i wartości człowieka.
- **Obiektywizm** – aby być obiektywnym nie należy oceniać, czyli diagnozujemy sytuację klienta bez osobistych uprzedzeń i bez oceniania.
- **Kontrolowanie zaangażowania emocjonalnego** – unikanie dwóch skrajnych postaw: od braku zainteresowania klientem, do nadmiernego identyfikowania się z klientem i jego problemem, ponieważ jedna i druga postawa jest negatywna.

- **Empatia** – ważne jest by pracownik socjalny był empatyczny, to znaczy potrafił współodczuwać z klientem, wczuć się w położenie drugiej osoby.
- **Samostanowienie** – pracownik powinien podczas pracy z klientem zbudować takie relacje, w których klient może dokonywać wyborów, nie należy narzucać rozwiązań klientom, bez manipulowania, czy nadmiernego kontrolowania.
- **Poufność** – klient musi mieć pewność, a pracownik przestrzegać tego, by nie ujawniać tajemnic rodziny, treści prowadzonych rozmów ani rozpowszechniać opinii lekarzy, psychologów czy innych specjalistów na ich temat.
- **Umożliwianie** – rozpoczyna się od uznania silnych stron klienta (praca na pozytywach), rozpoznaniu jego potencjału tak, by poprawić jego kompetencje społeczne. (za B. DuBois i K.K. Miley).

Przestrzegając tych zasad sprawiamy, że dokonuje się proces upodmiotowienia klienta/rodziny w przeciwieństwie do uprzedmiotowienia, w wyniku którego osoba traci poczucie kontroli nad własnym życiem, tym samym może zostać wykluczona ze społeczeństwa.

W pracy socjalnej najważniejsza jest pomoc do samopomocy. Oznacza to wsparcie osoby lub rodziny w jej trudnej sytuacji życiowej, przy jednoczesnym nie wyręczaniu jej w rozwiązywaniu problemu. Powołując się na Kazimierę Wódcę – udzielanie takich form wsparcia, które potrafią pobudzić własną aktywność osoby czy rodziny, które nie uzależniają od instytucji pomocy, natomiast sprzyjają samodzielnym poszukiwaniom rozwiązań trudnych sytuacji życiowych. Poza podejściem podmiotowym w pracy z rodziną ważne jest też podejście systemowe, czyli włączanie wszystkich członków rodziny do rozwiązywania problemów.

W 5 pracowników socjalnych realizowało pracę socjalną w 378 rodzinach (75,6 rodziny na 1 pracownika) przy liczbie osób w rodzinie – 1 105 (221 osób na 1 pracownika). Spisano 72 kontrakty socjalne a także przeprowadzono 69 wywiadów alimentacyjnych na rzecz osób ubiegających się o pomoc.

Tab. 17 Tabela zestawienia wykonania zadania:

Wyszczególnienie	2015	2016	2017
Liczba rodzin	428	423	378
Ilość rodzin na 1 pracownika socjalnego	85,6	84,6	75,6
Liczba osób w rodzinie	1 295	1 239	1 105
Liczba kontraktów	123	129	72
Liczba wywiadów alimentacyjnych	98	103	69

W 2017 roku 5 pracowników socjalnych realizowało pracę socjalną w 423 rodzinach (84,6 rodziny na 1 pracownika) przy liczbie osób w rodzinie – 1 239 (247,8 osób na 1 pracownika). Spisano 129 kontraktów socjalnych, a także przeprowadzono 103 wywiady alimentacyjne na rzecz osób ubiegających się o pomoc.

11). ASYSTENT RODZINY

Ośrodek zatrudniał w 2017 roku w ramach umowy o pracę na czas określony 2 asystentów rodziny, którzy realizowali zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 697). Ustawa powstała dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości, zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności; dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci; w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Ponadto ustawa określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przewyższającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860);
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

W 2017 r. wsparciem asystentów rodziny objęto 25 rodzin, w tym 5 zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez Sąd. Z 4 rodzinami zakończono współpracę: 1 ze względu na osiągnięcie celów, 3 ze względu na zaprzestanie współpracy

Tab. 18 Tabelaryczne przedstawienie wykonania zadania:

Wyszczególnienie	2016	2017
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta:	25	25
W tym liczba dzieci	54	55
W tym zobowiązanych przez Sąd	3	5
Liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę, z tego:	7	4

- z uwagi na osiągnięcie celów	3	1
- z uwagi na zaprzestanie współpracy	4	3

W celu przeciwdziałania trudnościom związanym z opieką i wychowaniem dzieci, a także ze sprawami życia codziennego, zasadna jest dalsza praca z rodzinami. Rodziny uzyskujące dotychczasowe wsparcie stopniowo, a zarazem skutecznie podnoszą poziom swoich umiejętności wychowawczych, zawodowych oraz życiowych. Praca asystenta rodziny jest procesem długofalowym, a prowadzone działania, aby odniosły zamierzony skutek muszą być cały czas utrwalane, dlatego tak jak w latach poprzednich również w pierwszym półroczu 2017r asystenci pomagali rodzinom w rozwiązywaniu codziennych spraw socjalno-bytowych, towarzyszyli członkom rodziny w urzędach, ośrodkach zdrowia i innych instytucjach, modelując i trenując umiejętności społeczne służące realizacji różnych spraw. Udzielali informacji oraz poszerzali świadomość w zakresie przysługujących klientom praw. Podstawą działania asystentów rodziny jest plan pracy z rodziną, opracowywany i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty. Ponadto asystenci rodzin prowadzą karty pracy asystenta rodziny dokumentujące każde spotkanie asystenta z rodziną i opis działań przeprowadzonych z rodziną. Aby praca z rodziną przynosiła efekty stosowane są wielokierunkowe formy pomocy.

12). PROGRAM OPERACYJNY POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020

Od końca 2014 r. w Polsce realizowany jest Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ). Program współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Fund for European Aid to the Most Deprived – FEAD).

Program został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Główny cel Programu to udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. Funkcję Instytucji Zarządzającej Programem (IZ) pełni Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Instytucji Pośredniczącej (IP) – Agencja Rynku Rolnego (ARR), która jest odpowiedzialna m.in. za podpisywanie umów z dostawcami żywności oraz organizacjami partnerskimi, których zadaniem jest dystrybucja produktów żywnościowych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Celem ogólnym operacji w ramach **Podprogramu 2017** jest zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w działaniach w ramach środków towarzyszących w okresie sierpień 2017- czerwiec 2018.

Uprawnienie do korzystania z pomocy żywnościowej jest uwarunkowane znajdowaniem się w trudnej sytuacji życiowej (sytuacje takie wymienia art. 7 ustawy o pomocy społecznej) oraz spełnianiem kryterium dochodowego, które zostało określone na poziomie do 150% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, tj. w przypadku osoby samotnej: 1 028 zł netto,

- w przypadku rodziny: 1 268 zł netto.

Skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej wydają Ośrodki Pomocy Społecznej.

Od lipca 2015 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy współpracuje z **Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy** w ramach współpracy w zakresie nieodpłatnej dystrybucji gotowych artykułów spożywczych w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym (FEAD) realizowanego w Podprogramie 2016.**

Podprogram 2016 rozpoczął się w sierpniu 2016 r. i trwał do czerwca 2017 r. Od sierpnia 2016 r. organizacje zobowiązane były prowadzić tzw. działania towarzyszące, mające na celu włączenie

społeczne osób najbardziej potrzebujących. Poza pomocą żywnościową uczestniczyły one w różnego rodzaju zajęciach aktywizujących – warsztatach, m.in. z zakresu właściwego zarządzania domowym budżetem czy optymalnego wykorzystania otrzymywanej żywności, aby zapobiec jej marnotrawieniu. Program realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy poprzez pracowników socjalnych, asystentów rodziny i wolontariuszy.

Grupy osób najbardziej potrzebujących, do których będzie skierowana pomoc żywnościowa:

- Bezdomni,
- Niepełnosprawni,
- Migranci, osoby obcego pochodzenia, mniejszości narodowe (w tym społeczności marginalizowane, takie jak Romowie),
- Pozostałe grupy odbiorców spełniające kryteria określone jw.

Rodzaje artykułów spożywczych w poszczególnych grupach towarowych:

- Artykuły warzywne i owoce (groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe),
- Artykuły skrobiowe (makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, ryż biały, kasza gryczana, herbatniki maślane),
- Artykuły mleczne (mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający),
- Artykuły mięsne (gulasz wieprzowy z warzywami, szynka drobiowa, szynka wieprzowa mielona, filet z makreli w oleju),
- Cukier biały,
- Tłuszcze - olej rzepakowy.

Zestaw artykułów spożywczych na Podprogram 2017 obejmuje:

- Groszek z marchewką 4 kg,
- Fasola biała 4 kg,
- Koncentrat pomidorowy 1,76 kg,
- Buraczki wiórki 1,05 kg,
- Powidła śliwkowe 1,5 kg,
- Makaron jajeczny 4,5 kg,
- Makaron kukurydziany bezglutenowy 0,5 kg,
- Ryż biały 4 kg,
- Kasza gryczana 2 kg,
- Herbatniki maślane 0,6 kg,
- Mleko UHT 7 l,
- Ser podpuszczkowy dojrzewający 2,4 kg
- Gulasz wieprzowy z warzywami 1,7 kg,
- Szynka drobiowa 3 kg,
- Szynka wieprzowa mielona 2,1 kg,
- Paszтет wieprzowy 0,64 kg,
- Filet z makreli w oleju 1,7 kg,
- Cukier biały 4 kg,
- Olej rzepakowy 4 l,
- Kabanosy wieprzowe 0,36 kg,
- Miód wielokwiatowy 0,4 kg.

Rodzaje artykułów spożywczych w poszczególnych grupach towarowych:

- Artykuły warzywne i owoce (groszek z marchewką, fasola biała, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe),
- Artykuły skrobiowe (makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, ryż biały, kasza gryczana, herbatniki maślane),
- Artykuły mleczne (mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający),
- Artykuły mięsne (gulasz wieprzowy z warzywami, szynka drobiowa, szynka wieprzowa mielona, filet z makreli w oleju),

- Cukier biały,
- Tłuszcz - olej rzepakowy.

łącznie od stycznia do grudnia 2017 wydano następujące artykuły żywnościowe:

- Groszek z marchewką 5,01 t,
- Fasola biała 3,30 t,
- Koncentrat pomidorowy 1,45 t,
- Buraczki wiórki 1,09165 t,
- Powidła śliwkowe 1,18 t,
- Makaron jajeczny 7,46 t,
- Ryż biały 3,52 t,
- Kasza gryczana 1,985 t,
- Herbatniki maślane 2,3442 t,
- Mleko UHT 11,57 t,
- Ser podpuszczkowy dojrzewający 5,57 t,
- Gulasz wieprzowy z warzywami 4,30 t,
- Szyńka drobiowa 2,52 t,
- Szyńka wieprzowa mielona 1,95 t,
- Pasztet wieprzowy 0,49504 t,
- Filet z makreli w oleju 1,05 t,
- Cukier biały 7,98 t,
- Olej rzepakowy 8,09 t,

łącznie wydano osobom najbardziej potrzebującym w okresie od stycznia do grudnia 2017:

67, 95 ton żywności

Ilość dostaw:8

Ilość osób objętych pomocą: 1 136

W ramach realizowanego Programu poniesiono koszty transportu w wysokości: 3 936,00 (od września do grudnia 2017)

Przeprowadzono działania w ramach środków towarzyszących-niepłatnych dla 130 osób w formie ulotki informacyjnej na temat produktów żywnościowych w ramach Podprogramu 2017 w dniach 23.11.2017 oraz 24.11.2017

W ramach realizowanego Programu poniesiono koszty transportu w wysokości: 7 872,00 zł.

Przeprowadzono działania w ramach środków towarzyszących-niepłatnych dla 130 osób w formie ulotki informacyjnej na temat produktów żywnościowych w ramach Podprogramu 2017.

Rok 2016:

Ilość dostaw – 4

Ilość osób objętych pomocą: 1 068.

W ramach realizowanego Programu poniesiono koszty transportu w wysokości 4 551 zł

13). Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy, w których brali udział pracownicy MGOPS Mroczy

- a) Komunikacja z trudnym klientem, reagowanie w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu pracownika- 1 szkolenie – 16 osób
- b) Razem przeciwko patologiom – 1 szkolenie – 2 osoby
- c) Handel ludźmi-Niewolnictwo XXI w -1 szkolenie- 1 osoba
- d) Samoobrona – 1 szkolenie – 5 osób

14). Bezpieczeństwo pracy pracowników pomocy społecznej w MGOPS w Mroczy

- Dokonano 2 zgłoszenia zachowań skierowanych przeciwko pracownikom, a mogących mieć znamiona czynu zabronionego lub znieważenia funkcjonariusza publicznego na Komisariat Policji;

- Zainstalowano system powiadamiania o zagrożeniach, a każdy pracownik został wyposażony w urządzenie do powiadamiania o grożącym mu niebezpieczeństwie ze strony potencjalnego agresora, na terenie budynku MGOPS w Mroczy.

17. WSKAŹNIKI:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie; **2**
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu; **49**
- liczba rodzin objętych pracą socjalną; **378**
- liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba udzielonych porad; **psycholog: 317osoby, 132 porady; kuratorzy: 142 osoby, 48 dyżury;**
- liczba przeprowadzonych interwencji; **105** (Straż Miejska-alkohol)
- liczba założonych Niebieskich Kart przez poszczególne uprawnione organy; **49**
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin dotkniętych przemocą; **0**
- liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych wsparciem przez Punkt Rozwiązywania problemów Alkoholowych; **1052**
- liczba dzieci objętych pomocą w ramach świetlicy; **15**
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia; **3**
- liczba osób skierowanych do oddziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; **4**
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej oraz szkoleniowej; **6**
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział; **1**
- liczba osób objętych oddziaływaniem ZI; **100**
- liczba powołanych grup roboczych; **32**
- liczba osób objętych oddziaływaniem grup roboczych; **130**
- liczba organizacji pozarządowych, z którymi podejmowano współpracę; **7**

Przygotowała Gabriela Trzeciakowska Dyrektor MGOPS w Mroczy